

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืน

ในการกำหนดมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวและขั้นตอนปฏิบัติเพื่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวนั้น จะส่งผลดีต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวไทยเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติยังต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนด้วย เพราะการท่องเที่ยวเป็นกิจการที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้คนและชีวิตความเป็นอยู่อย่างแยกกันไม่ได้ ดังนั้นแนวทางที่จะพัฒนาและส่งเสริมเพื่อให้เกิดศักยภาพ ควรเป็นดังนี้

1) ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำทรัพยากรในท้องถิ่น อาทิ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต และวิถีการผลิตชุมชนมาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

2) ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความรู้ ความสามารถ และบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน ตั้งแต่การตัดสินใจวางแผนการดำเนินงาน การสรุปบทเรียนและมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูก รุ่นหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

3) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และเกิดการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนในพื้นที่ต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันต้องได้รับการจัดสรรผลประโยชน์อย่างลงตัว โดยมีการประชุมหารือร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

4) ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวต้องมีวิธีการในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ รู้จักการสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากร ลดการใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็น และการลดของเสีย เช่น ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ฯลฯ

5) บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา และศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน

6) มีการแต่งตั้งและมอบหมายให้มีบุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

7) มีการจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการและโครงการ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยต้องนำแผนงานและโครงการไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการประเมินผลและปรับปรุงแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นแผนดังกล่าวต้องสอดคล้องและบูรณาการกับแผนพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้วย

8) ต้องมีการประสานและขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการประสานแผนงานกับหน่วยงานต่างๆ อาทิ แผนพัฒนาของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อให้การส่งเสริมการทำงานในสถานที่เดียวกันมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

9) มีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนงานและโครงการ รวมถึงการเตรียมงบประมาณไว้ในเหตุการณ์ฉุกเฉินต่างๆ ตลอดจนมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

5.2 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน (Community Tourism) ในอนาคต

เนื่องจากชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมจำนวนมาก โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่แล้ว หากนำมาใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน มีข้อเสนอ ดังนี้

1) การส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) หรือการท่องเที่ยวแบบที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทที่ชุมชนสามารถรวมกลุ่มดำเนินการได้โดยใช้คู่มือการดำเนินการตามมาตรฐานที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ประกาศใช้มาเป็นแนวทาง

2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนโดยนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวแบบไม่ต้องพักและค้างคืน เพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและซื้อสินค้าที่ระลึกของชุมชนนั้น การท่องเที่ยวแบบนี้จะช่วยให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น

สำหรับการท่องเที่ยวแบบ Long Stay ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะในกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่ต้องการการพักผ่อนแบบเป็นอิสระ ซึ่งในกรณีของการส่งเสริมการท่องเที่ยว Long Stay ควรเป็นลักษณะของการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนสู่กลุ่มเป้าหมายโดยตรง